

UE despre afectarea Pilonului II din România: va pune în dificultate sistemul de pensii și piața de capital

În cel mai recent raport de țară privind evoluția economică a României, Comisia Europeană critică ferm reducerea contribuției virate Pilonului II, despre care afirmă că a fost „motivată de probleme fiscale pe termen scurt, fără legătură cu performanța bună a fondurilor de pensii private” și că „este de natură să afecteze sistemul de pensii în general și piața de capital a României”.

„Guvernul României a revenit parțial asupra reformei din 2008 prin care a introdus un sistem de pensii multi-pilon. Această reformă prevede faptul că o parte din contribuția de asigurări sociale de stat este virată unor fonduri de pensii administrate privat, bazate pe conturi individuale, de tip contribuții-definite (Pilonul II de pensii). Potrivit legislației, cota de contribuție virată Pilonului II trebuia să crească treptat la 6% din salariul brut. Cu toate acestea, în 2016 nivelul contribuției a fost majorat de Guvern la doar 5,1% (în loc de 5,5%), iar în 2017 acest nivel a fost menținut. În noiembrie 2017, Guvernul a adoptat o ordonanță de urgență care taie această contribuție la 3,75% din salariile brute începând cu anul 2018. Această modificare va reduce deficitul bugetar pe termen scurt, însă acest avantaj fiscal se va disipa pe termen lung, pe măsură ce contribuțiile nevirate Pilonului II înseamnă o creștere a obligațiilor statului de a plăti pensii publice în viitor. De asemenea, această modificare va duce la reducerea gradului de diversificare a venitului românilor la vârsta pensionării. În același timp, măsura ar putea avea implicații negative asupra piețelor financiare.

Această recentă reducere a contribuției virate Pilonului II a fost cauzată de probleme fiscale pe termen scurt și nicidecum de performanța financiară a fondurilor de pensii private. Situația financiară și modul de funcționare a fondurilor de pensii nu au ridicat probleme sau semne de îngrijorare. Potrivit datelor OECD, fondurile de pensii private din România s-au situat printre cele mai performante fonduri de pensii din noile state membre UE în anul 2016, împreună cu fondurile similare din Polonia și Croația. Randamentul net real al Pilonului II din România a fost de circa 5% în 2016, mai ridicat decât media randamentelor din sistemele similare ale statelor membre din Europa Centrală și de Est, care a fost de 3,4%. Această modificare adusă Pilonului II este de natură să afecteze sustenabilitatea sistemului de pensii în general, dar și piața de capital a României, (...) întrucât fondurile de pensii dețin participatii crescute în câteva dintre cele mai mari companii listate pe Bursa de Valori de la București”, afirmă experții Comisiei Europene, în cadrul raportului anual de țară privind România, publicat la mijlocul lunii martie 2018.

Practic, analiza Comisiei Europene confirmă atât concluziile altor instituții internaționale prestigioase (OECD, FMI, PensionsEurope, BetterFinance și altele), cât și observațiile formulate de-a lungul timpului de către numeroși analiști / experți locali. Potrivit acestora, fondurile de pensii private de Pilon II din România au fost în cei 10 ani de la lansare printre instituțiile financiare cele mai performanțe atât din România, cât și din Europa, iar afectarea lor prin reducerea contribuției sau alte măsuri negative pune probleme suplimentare sistemului de pensii, în loc să îmbunătățească situația. În același timp, piețele financiare – mai ales Bursa de la București – vor avea de suferit de pe urma afectării Pilonului II, care este deja printre cei mai mari și serioși investitori instituționali de pe piața locală de capital.

În acest context, APAPR reiterează faptul că doar menținerea legislației și arhitecturii actuale a Pilonului II, fără alte modificări, este singura soluție potrivită pentru generația actuală de români activi, care au așteptări foarte ridicate de la sistemul de pensii.

„Pilonul II a avut rezultate bune în ultimii ani, fondurile de pensii private din România înregistrând o performanță de top în Europa. Totodată, acestea sunt printre cei mai importanți investitori instituționali din economia locală, deținând aproximativ 20% din acțiunile liber tranzacționate la Bursa de Valori de la București și circa 7% din datoria publică a României. În ceea ce privește rolul social, fondurile de pensii susțin milioane de români în demersul lor de a-și asigura un trai decent la bătrânețe, prin completarea pensiei publice și diversificarea surselor de venit la pensie, ceea ce contribuie la degrevarea bugetului asigurărilor sociale de presiunea dezechilibrelor demografice viitoare.

Impactul pozitiv al Pilonului II la nivel economic și social este însă proporțional cu valoarea activelor pe care le gestionează. Implicit, chiar dacă arhitectura sistemului a rămas neschimbată în 2018, reducerea contribuțiilor afectează pensia de peste ani a generației tinere și potențialul de investiții în economie. Astfel de schimbări e de preferat să fie reversate în următorii ani, stabilitatea și predictibilitatea legislativă fiind cruciale pentru dezvoltarea sustenabilă viitoare a Pilonului II în România”, a comentat Andreea PIPERNEA, Vicepreședintele APAPR.

Link raport CE: <https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2018-european-semester-country-report-romania-en.pdf>